

Сендік І. Е.,
курсант 3 курсу факультету 1,
Донецький державний університет внутрішніх справ

Литвиненко О. Г.,
доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету №1
Донецького державного університету внутрішніх справ, доктор філософії
за спеціальністю 081 «Право», майор поліції

РОЛЬ ПОЛІЦІЇ У ВПРОВАДЖЕННІ ТЕРМІНОВИХ ЗАБОРОННИХ ПРИПИСІВ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЗАХИСТУ ПОСТРАЖДАЛИХ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Щорічне зростання випадків домашнього насильства робить цю проблему однією з найбільш гострих у суспільстві. Заборонні приписи є важливим інструментом захисту постраждалих, а поліція виступає першою ланкою їх реалізації. Водночас ефективність цього механізму залежить від належного правового регулювання, професійної підготовки поліцейських та взаємодії з іншими суб'єктами.

Основоположним нормативно-правовим документом, що регулює положення про протидію домашньому насильству в Україні є Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», який було прийнято у 2017 році внаслідок реформації українського законодавства. Також діяльність поліції у цій сфері регулюється такими нормативно-правовими актами, як Кримінальний кодекс України, Постанова КМУ «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі», Закон України «Про Національну поліцію». Ці Закони та Постанови закріплюють основоположні визначення того, хто є кривдником, а хто жертвою, суб'єкти реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та їх повноваження, механізми співробітництва таких суб'єктів, тощо.

Згідно з офіційною статистикою Офісу Генерального прокурора України, у 2021 році було зареєстровано 2432 кримінальних провадження, за фактом вчинення домашнього насильства, (ч. 1 ст. 126-1 КК України) з них 2112 були скеровані до суду з обвинувальним актом. У 2022 році кількість зареєстрованих випадків зменшилася до 1498, з них 1222 було скеровано до суду з обвинувальним актом. Це зменшення може бути пов'язано з початком повномасштабної війни в Україні та надзвичайно високою навантаженістю Національної поліції. Однак у 2023 році кількість випадків знову зросла до 2731, з яких 2220 були скеровані до суду з обвинувальним актом, а за період січень-жовтень 2024 року зареєстровано 2632 випадки, з яких 2019 вже скеровано до суду з обвинувальним актом [1]. Ці дані свідчать про стійку проблему домашнього насильства, яка потребує постійної уваги та ефективних заходів для її подолання. Потрібно зазначити, що в умовах повномасштабної війни домашнє насильство набуває зовсім інших масштабів через вплив багатьох чинників – постійний стрес, перенавантаження суспільства, хронічна втома, підвищена агресивність, тощо. Саме тому потрібно максимально забезпечити потерпілих від домашнього насильства, одним із спеціальних заходів протидії домашньому насильству є – терміновий заборонний припис.

Відповідно до ч. 1 ст. 25 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» [2] терміновий заборонний припис вноситься кривднику уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України у разі існування безпосередньої загрози життю чи здоров'ю постраждалої особи з метою негайного припинення домашнього насильства, недопущення його продовження чи повторного вчинення. Строк дії такого припису до 10 діб. Важливо зазначити, що терміновий заборонний вноситься як за заявою жертви домашнього насильства так й за власною ініціативою співробітника поліції за результатами оцінки ризиків. У разі винесення термінового заборонного припису кривдник зобов'язаний покинути місце проживання (перебування)

своєї жертви та під час дії цього документа кривднику заборонено вхід або знаходитись у місці проживання (перебування) своєї жертви та будь-яким чином контактувати з жертвою.

Після того, як кривдник покинув місце проживання (перебування) своєї жертви він зобов'язаний повідомити уповноважений орган Національної поліції про своє місце тимчасового перебування, але через колізію у національному законодавстві кривдник може повідомити про своє місце тимчасового перебування в останній день дії термінового заборонного припису і з юридичної точки зору він нічого не порушує, тобто у разі необхідності ідентифікація місцезнаходження кривдника для органів Національної поліції може суттєво ускладнитися. Безпека, яку гарантує терміновий заборонний припис жертвам домашнього насильства, з об'єктивної точки зору є умовна, бо сьогодні у національному законодавстві відсутній чіткий механізм нагляду з боку правоохоронних органів за фактом дотримання кривдником умов термінового заборонного припису, що може призвести до повного або часткового ігнорування умов цього документа, що створює загрозу для жертв домашнього насильства. Також відсутні будь-які програми або умови захисту свідків домашнього насильства, що також несуть для них реальну загрозу з боку кривдника. Тобто, терміновий заборонний припис є важливим спеціальним заходом протидії домашньому насильству, але його ефективність напряду залежить від ряду факторів, які потребують уваги та вдосконалення.

Перспективи розвитку впровадження термінових заборонних приписів у роботі поліції спрямовані на посилення ефективності цього інструменту захисту жертв домашнього насильства. Насамперед, це вдосконалення механізмів правоохоронного контролю та нагляду, зокрема через впровадження електронного моніторингу, який дозволить уповноваженим підрозділам Національної поліції ефективно і вчасно реагувати на порушення кривдником умов термінового заборонного припису. Ключовим аспектом також є зміцнення

та налагодження співпраці поліції із соціальними та психологічними службами та громадськими організаціями для забезпечення більш ефективного та комплексного підходу до допомоги жертвам домашнього насильства, щоб кожен професіонал займався своєю роботою. Крім цього, перспективи передбачають удосконалення нормативно-правової бази з урахуванням нових викликів, що дозволить забезпечити швидке і ефективне винесення термінових заборонних приписів та подальше забезпечення права на захист жертв домашнього насильства.

Отже, ефективна протидія домашньому насильству в Україні потребує комплексного підходу, що включає вдосконалення законодавства, підвищення оперативного реагування поліції та налагодження взаємодії між державними структурами. Національне законодавство забезпечує механізм захисту жертв домашнього насильства, зокрема адміністративну та кримінальну відповідальність спеціальними заходами протидії домашньому насильству – терміновий заборонний припис лише один з них. Однак, для більш ефективного застосування цих норм потрібно їх удосконалити. Поліція є ключовим елементом у боротьбі з насильством загалом, проте проблема з належним реагуванням залишається актуальною через обмеженість ресурсів, брак професійних кадрів та надзвичайну завантаженість в умовах повномасштабної війни.

Список використаних джерел

1. Офіс Генерального прокурора. Діяльність. Статистика. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2> (дата звернення: 21.11.2024).

2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 р. № 2229-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text> (дата звернення: 22.11.2024).

Синьгубов О. В.,

д.ю.н., доцент,
начальник Харківської обласної військової адміністрації

Черненко О. М.,

к.ю.н., доцент кафедри публічного управління, адміністрування та права,
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

СТРАТЕГІЯ ВІК+ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ДІТЕЙ НА БЕЗПЕЧНЕ ЦИФРОВЕ СЕРЕДОВИЩЕ

Повага до прав людини, зокрема прав дитини, є однією з ключових цінностей ЄС, що, зокрема, знайшло своє відображення у статті 24 Хартії основних прав ЄС [1]. Ці права повинні забезпечуватися однаково як в онлайн-, так і в офлайн-просторі [5]. Діти з раннього віку активно користуються цифровими технологіями для навчання, розваг, спілкування та участі в житті суспільства, тому забезпечення доступу дітей до пристроїв та інтернету, розвиток цифрових навичок і навчання медіаграмотності стає вкрай важливим для майбутньої реалізації в житті. Діти часто стикаються з контентом і послугами, не призначеними для їхньої вікової групи, що може бути шкідливим та спричинити погіршення психічного здоров'я, викликати стрес, емоційні травми або створити ризики копіювання небезпечної поведінки, яку побачили онлайн, тощо. У свою чергу, ЄС відіграє ключову роль у забезпеченні прав дитини в Інтернеті, впроваджуючи ініціативи, спрямовані на створення безпечного цифрового середовища. Зважаючи прийнятий Україною вектор євроінтеграції та процес адаптації законодавства України до законодавства ЄС,